

TERWIJL POLITIEKE STORMEN ONS LAND TEISTEREN

Oud-premier **Jean-**

'DE DAG DAT MIJN KLEINZOOON

'De loodgieter', die bijnaam beschouw ik nog steeds als een compliment', zegt Jean-Luc Dehaene (67). Zeven maanden geleden dook de ex-premier na negen jaar opnieuw op in de federale politiek. Eerst als koninklijk bemiddelaar, daarna als een van de 'Wijzen'. 'Ze mogen me bellen voor noodgevallen, maar terugkeren doe ik niet.'

Een imposante verschijning, dat is het minste wat je van Jean-Luc Dehaene kan zeggen. Vervelende vragen beantwoordt hij rotsvast met een stuurse blik, maar als het over de leukere dingen gaat, klinkt zijn bulderlach door het hele huis. Hij is wat ronder dan zijn echtgenote Celie zou willen, maar zijn eetgewoontes krijgt ze nog steeds niet onder controle.

'Als ik voor het werk op restaurant ga, weet ik nooit meer wat ik heb gegeten', zegt hij lachend. 'Hou het dan maar eens in de gaten.' En er zijn wat lunchvergaderingen geweest de laatste tijd. Want de oud-premier bleek een onmisbare factor in de zware politieke onderhandelingen van de laatste maan-

Dehaene bleek een onmisbare factor in de politieke onderhandelingen: eerst als bemiddelaar en later ook in de Raad van Wijzen.

Met zijn echtgenote Celie. 'Bij koppels die elkaar bijna nooit zien, starten de problemen meestal bij het pensioen. Dus begin ik daar beter niet te vroeg mee', lacht Dehaene.

den. Eerst als bemiddelaar, later als lid van de Raad van Wijzen.

AFSCHEID

Negen jaar is het ondertussen geleden dat Dehaene afscheid nam van de nationale politiek. Ondanks de

verkiezingsnederlaag van de toenmalige CVP in 1999 toonde hij zich groot in zijn verlies. Na acht jaar als premier nam hij zonder boe of ba afscheid van de federale politiek en beloofde vanaf dag één zijn opvolgers niet schoonmoederlijk te zullen behandelen.

'Als ze me nodig hebben, mogen ze me bellen. Maar ik bel zelf niet', klonk het toen. 'Die telefoons zijn er tussen '99 en vandaag met de regelmaat van de klok gekomen. Ik heb bij elke vraag mijn gedacht gezegd. Maar ze konden ermee doen wat ze wilden. Aan de vooravond van de verkiezingen heeft Jo Vandeuren me opgebeld om te zeggen dat ze misschien wel een beroep op me

zouden doen tijdens de onderhandelingen. Ik heb geantwoord dat ik daartoe bereid was.'

Toch leek het alsof je een beetje tegen je zin begon aan je rol als bemiddelaar, een maand na de verkiezingen.

Er is toen een verwachtingspatroon ontstaan dat niet beantwoordde aan mijn opdracht. Mijn taak luidde: de partijen dichter bijeen krijgen, zodat Letermé er even later als formateur zeker van kon zijn dat er toch minstens vier partijen zouden opdagen als hij erom vroeg. Dat ik zou onderhandelen of een akkoord tot stand zou brengen, was op dat moment niet aan de orde.

Je bent met die opdracht heel snel weer gestopt, vroeger dan

L-
S

Luc Dehaene over zijn meest turbulente tijden STIERF, ZAT IK OP EEN EUROPESE TOP. DAT IS HARD'

gepland. Wat is er toen precies gebeurd?

Ik ben exact op het moment gestopt dat ik van plan was om te stoppen. Dat sommige journalisten een andere planning in gedachten hadden, is hún zaak. Al heb ik ze ook voor een deel op het verkeerde been gezet om voor mezelf wat marge te creëren. Maar verder was er niets aan de hand.

Je gaf je opdracht terug met de woorden: 'Ik moei me er niet meer mee. Gedaan, fini.' Dan

omdat ze het eerste pakket over de staats hervorming te dun vinden, blijkt ook je vraag 'Quid N-VA?' (wat aan te vangen met de N-VA?) brandend actueel. Hoe moet het nu verder?

De reacties op de houding van het kartel worden schromelijk overdreven en zijn in hoofdzaak van andere partijen vooraf tactisch. Het maakt momenteel niet zo veel verschil of N-VA mee in de regering stapte of niet. Het is duidelijk dat er na Pasen opnieuw een soort van in-

'Als ik mij kwaad maak tijdens onderhandelingen, is dat gepland. Mijn échte emoties bewaar ik voor in de voetbaltribune'

lijkt het toch alsof er meer aan de hand is?

Ik heb dat aan de telefoon tegen een journalist gezegd. Maar op dat moment zat ik in een gesprek met Herman Van Rompuy, Joëlle Milquet, Yves Letermé en Jo Vandeuren. Als je me op zo'n moment stoort, krijg je zo'n kort antwoord. Dat was een verkeerde interpretatie van de realiteit.

In je uitgelekte nota opperde je al om de PS bij de formatie te betrekken. Het bleken visionaire woorden.

Die nota was alleen bedoeld als leidraad voor mezelf. Maar bon, het was toen al duidelijk dat oranje-blauw niet in staat was om als motor voor de staats hervormingen te dienen. Het verleden heeft al meermaals uitgewezen dat je voor grote hervormingen aan Waalse zijde de socialisten en aan Vlaamse zijde de christen-democraten nodig hebt. Die conclusie hadden ze vroeger kunnen trekken. Daar hebben ze tijd verloren.

Nu N-VA heeft besloten niet mee in de regering te stappen

terim-regering aan de slag zal gaan tot half juli. Wanneer het tweede pakket over de staats hervormingen klaar is, wordt de zaak opnieuw bekeken.

Zet de reactie van N-VA het kartel niet erg onder druk?

Het is een spreidstand, zoals Bart De Wever het zelf noemde. Maar het valt voorlopig te beheersen.

Vande Lanotte zette Bart De Wever onlangs op dezelfde lijn als Hitler en Stalin.

Iedere vogel zingt zoals hij gebekt is. Ik zou dat nooit zeggen.

Ga je even licht over de kritiek van de CD&V-jongeren? Die wijzen met dit pakket zelfs een regeringsdeelname na Pasen af. Dat is toch geen onbelangrijk signaal?

Nihil nove sub sole (*niets nieuws onder de zon*). In 1992, toen ik mijn eerste regering nog moest opstarten, zijn de jongeren ook in opstand gekomen. Het kwam zelfs bijna tot fysieke agressie. Ook toen kregen we het verwijt dat we niet aan het belang van de partij zouden denken. Dat pikte ik niet. Ze wil-

Jean-Luc Dehaene, hier samen met zoon Tom en dochter Hilde, die allebei ook politiek actief zijn. 'Vroeger had ik nooit veel tijd voor mijn gezin', zegt de ex-premier.

Dehaene ligt niet wakker van de kritiek van Bert De Brabandere (foto) van de CD&V-jongeren. 'Dat is niks nieuws onder de zon', zegt Dehaene.

den een evaluatiecongres en dat hebben ze gekregen. Maar op mijn voorwaarden. Ik heb toen gezegd: 'Ik zal zelf wel mijn evaluatie maken en als ik van oordeel ben dat het onverdedigbaar is, ben ik weg vóór het congres.' Uiteindelijk hebben we op dat evaluatiecongres een staande ovatie gekregen. De verhoudingen vandaag zijn vergelijkbaar met toen.

Je noemt jezelf een politicus van de vorige eeuw. Waarom?

De moderne communicatiemiddelen zorgen voor een totaal andere sfeer. En de maatschappij is sterk geïndividualiseerd. Dat merk je ook in de politiek. De onliners en het populisme halen zeer gemakkelijk de bovenhand. Net als het kortetermijndenken, terwijl je als politicus net de verantwoordelijkheid voor de lange termijn moet opnemen. De wereld vandaag is totaal anders dan de wereld waarin ik politicus was.

Politici rijden meer voor eigen rekening?

Die indruk krijg je wel. Maar veel keus hebben ze niet. De kiezers ▶